

Sinuhe Wallinheimo kok ym.

Kirjallinen kysymys ravintoloiden jatkoaikalupien valvontamaksuista korona-aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Koronapandemia on iskenyt rajusti suomalaiseen ravintola- ja matkailualaan. Suomalaisten terveyden suojelemiseksi tehdyt rajoitukset ja jopa täyssulut ravintoloiden toimintaan ovat vieneet koko alan kuilun partaalle. Tällä hetkellä 28 prosenttia alan yrityksistä on konkurssiuhan alla ja kolme prosenttia lopettanut toimintansa lokakuuhun mennessä. Pelissä on myös monen ravintola-alan työntekijän työpaikka. Ravintola-ala työllistää yrittäjät mukaan lukien Suomessa noin 77 000 henkilöä.

Hallitus on kyllä tehnyt toimia ravintola-alan tukemiseksi, mutta niiden mittakaava on pieni verrattuna alan kokemiin menetyksiin. Vuodessa alan liikevaihto on tippunut 2 200 miljoonaa euroa, mutta hallitus on korvannut vain 193 miljoonaa euroa. Tähän päälle kun vielä laitetaan viranomaisten epäselvä ja poukkoileva tiedotus kulloinkin voimassa olevista aukiolo- ja anniskelurajoituksista, ei ole ihme, että alalla on tyytymättömyyttä hallituksen toimia kohtaan.

Lisäksi alan toimijat ovat nostaneet esille myös muita kummallisuuksia viranomaisten korona-ajan toiminnasta. Julkisuudessa on ollut esillä esimerkiksi tieto siitä, että aluehallintovirastot ovat laskuttaneet ns. jatkoaikaluvista¹ (klo 02.00 jälkeen tapahtuvasta anniskelusta) valvontamaksua, vaikka ravintola ei ole saanut olla auki klo 02.00—04.00 välisenä aikana sitten viime vuoden maaliskuun. Ravintola-alan yrittäjät ovat siis maksaneet viranomaisille tyhjistä.

Aluehallintovirastoista yrittäjille saaduissa vastauksissa jaetaan kyllä ymmärrystä alan yrittäjien tuskaa kohtaan, mutta muuten viraston kädet ovat asiassa sidotut. Valvontamaksut perustuvat alkoholilakiin, eikä aluehallintovirastolla ole lupa- ja valvontaviranomaisena mahdollisuutta poiketa niistä. Toisin sanoen tämänhetkisellä lainsäädännöllä ei ole mahdollista tauottaa anniskelulupaa tai jatkoaikalupaa ja niihin liittyvää valvontamaksua. Vastaavasti jos valvontamaksua ei halua maksaa lainkaan, pitää ravintolan perua anniskelulupa kokonaan.

Ravintola-alan toimijoiden ja AVIen kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta onkin käynyt ilmi, että hallitus on omalla toimillaan tai ehkä paremmin niiden puutteella ajanut tilanteen tähän jamaan. Koronakriisin alussa moni ravintola-alan yrittäjä olisi kaivannut hallitukselta selkeämpiä ohjeita siitä, miten näiden valvontamaksujen suhteen pitäisi toimia. Epätietoisuuden vallitessa

¹ nykyisessä alkoholilaissa käytössä oleva termi on jatkoaika, jonka anniskeluluvan haltija voi ottaa käyttöön ilmoitusmenettelyllä

Kirjallinen kysymys KK 253/2021 vp

moni ravintola-alan yrittäjä jatkoikin valvontamaksujen maksamista, vaikka talouden kannalta anniskeluluvan peruutus ja valvontamaksujen maksamisen lopetus olisi ollut kannattavampaa.

Monen yrittäjän intoa jatkaa vanhalla tavalla lisäsi myös anniskelulupaan liittyvä byrokratia ja kustannukset. Käytännössä, jos luvan lopettaa, ravintolan pitää hakea uusi anniskelulupa ennen kuin anniskelu taas aloitetaan. Kun uutta anniskelulupaa haetaan, ravintolalta peritään lupahakemuksen käsittelymaksu. Lupamaksun suuruus on määritelty asetuksessa.

Toisaalta myös valvontaa harjoittavien AVIen viestit asiasta ovat pysäyttäviä. Julkisuudessaakin olevien tietojen perusteella on käynyt niin, että hallitus ei ole halunnut lainsäädännön kautta löytää ratkaisua tilanteeseen, vaikka AVIt ovat sitä ehdottaneet. Se ei ole laatinut AVIenkin vastauksissa esille tuotuja muutoksia alkoholilakiin, jotka mahdollistaisivat valvontamaksujen tauottamisen tilapäisesti. Toisaalta se ei ole halunnut myöskään muuttaa anniskelulupaa koskevaa asetusta esim. siten, että siinä lupamaksun käsittelymaksua kohtuullistettaisiin tai laskettaisiin jopa nollaan koronakriisistä johtuvien poikkeusolojen takia.

Yleinen oikeustaju vaatii tilanteen selvittämistä ja epäselvyyksien korjaamista.

Ensinnäkin olennaista on tietää se, miksi hallitus on jättänyt reagoimatta alan yrittäjiltä ja valvovalta viranomaisiltakin tulleeisiin toiveisiin jatkoajan valvontamaksujen tauottamisen mahdollistamisesta. Toivoa sopii, ettei tällainen tekemättä jättäminen kuvaa yleisemminkin hallituksen asennetta ravintola- ja matkailualaa kohtaan tässä vaikeassa tilanteessa.

Toiseksi on päivänselvää, että tässä tilanteessa, jossa vahinko ravintola-alan yrittäjiä kohtaan on jo tapahtunut, pitää jollain tavalla korvata tästä toiminnasta aiheutuneet tulonmenetykset. Turhaa valvontamaksua maksaneille ravintoloitsijoille on korvattava edellä mainitusta toiminnasta koi-

tuneet tulonmenetykset.

Kolmanneksi on tärkeää, että tapahtuneesta myös otetaan opiksi. Siksi tulevaisuutta varten anniskelulupia koskeva lainsäädäntö ja sääntely pitää saattaa ajan tasalle. Yksi vaihtoehto tässä voisi olla tällaisesta valvontamaksusta luopuminen kokonaan, sillä se asettaa nykymuodossaan ravintolayrittäjät epätasa-arvoiseen asemaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi hallitus on ravintoloiden koronarajoituksia asettaessaan laiminlyönyt niin ravintola-alan yrittäjien kuin valvojan viranomaisenkin huolet anniskelun jatkoajalta kerättävistä valvontamaksuista,

miten hallitus aikoo korjata nyt havaitun epäkohdan ja kompensoida siitä aiheutuneet kustannukset ylimääräistä valvontamaksua maksaneille yrittäjille ja

miten hallitus aikoo varmistaa sen, että anniskelun jatkoaikaa hyödyntävät ravintola-alan yrittäjät eivät jatkossa maksa ylimääräisiä valvontamaksuja tilanteissa, joissa ravintolan aukioloa on nykyisten koronarajoitusten tapaan voimakkaasti rajoitettu?

Kirjallinen kysymys KK 253/2021 vp

Helsingissä 21.4.2021

Sinuhe Wallinheimo kok
Mikko Kärnä kesk